

Aan
de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschappen
p/a de algemene rijksarchivaris
Postbus 90520
2509 LM 's-Gravenhage

Onderwerp
Ontwerp-selectielijst Tweede Kamer, 1945-1994 (-1998)

R.J. Schimmelpennincklaan 3
Postbus 61243
2506 AE Den Haag
Telefoon 310 66 86
Telefax 361 47 27
E-mail cultuur@cultuur.nl

Zeer geachte Staatssecretaris,

1. Bij uw hiernaast vermelde brief deelde u de Raad voor Cultuur mede, dat de Tweede Kamer der Staten-Generaal u heeft verzocht uw medewerking te verlenen aan de vaststelling van de selectielijst voor de neerslag van handelingen van de Tweede Kamer over de periode 1945-1994 (-1998). U verzocht daarbij de Raad binnen drie maanden over dat ontwerp omtrent een aantal nader aangeduide aspecten advies uit te brengen. De Raad bericht u als volgt.

2. *Samenvatting van dit advies.*

De Raad heeft de ontwerp-lijst in eerste instantie aan procedurele en vervolgens aan inhoudelijke aspecten getoetst. Zijn belangrijkste bevindingen - deze worden in de §§ 3 en 4 nader uitgewerkt - zijn:

a. Procedureel

1. Het voorstel heeft alle procedurele voorbereidende stappen doorlopen; alle relevante stukken waren bij de adviesaanvraag gevoegd (§ 3.1. en 3.2.);
2. In de inhoudelijke aspecten van de totstandkoming van het ontwerp wordt in de toegezonden stukken onvoldoende inzicht gegeven (§ 3.3.);
3. Een externe deskundige is bij de ambtelijke voorbereiding van de ontwerp-lijst betrokken geweest (§ 3.2.);

b. Inhoudelijk

4. De selectiedoelstelling lijkt te zijn toegepast op een wijze, die daarvan mag worden verwacht; met betrekking tot de selectiecriteria moet de Raad constateren dat criteria zijn gehanteerd die - voor zover althans kenbaar - nog niet formeel zijn vastgesteld. (§ 4.1.);
6. De Raad gaat er van uit, dat bij de ambtelijke voorbereiding van het ontwerp in voldoende mate rekening is gehouden met de belangen van de administratie en die van de recht- en bewijszoekenden (§ 4.2.);

Datum
12 FEB. 1999
Uw kenmerk
98.805.RD
uw brief van
30.11.1998
Ons kenmerk
arc-98.2211/2

7. Ondanks de gebrekkige verantwoording van de relevante inhoudelijke aspecten met betrekking tot de genesis van de ontwerp-lijst heeft de Raad, behoudens een enkele aanvullende opmerking, gemeend zich toch te kunnen conformeren aan de wijze waarop met het historisch belang rekening is gehouden (§ 4.2. en 5.).

Naar aanleiding van de in de adviesaanvraag gestelde concrete vragen wordt in § 6 uiteengezet hoe deze in het advies beantwoording hebben gevonden.

In de voorlaatste paragraaf (§ 7) is nog een, meer op de context van de ontwerp-lijst betrekking hebbende, opmerking opgenomen. Tenslotte adviseert de Raad om na verwerking van zijn aanbevelingen over te gaan tot de vaststelling van de onderhavige ontwerp-selectielijst archiefbescheiden (§ 8).

Pagina

2

Ons kenmerk

arc-98.2211/2

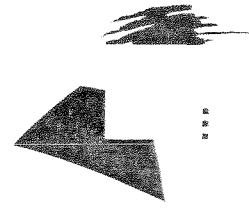
3. *Toetsing van procedurele aspecten.*

- 3.1. Voor wat betreft de procedurele aspecten zij in de eerste plaats gememoreerd, dat de ontwerp-lijst als basiselectiedocument (BSD) tot stand is gekomen overeenkomstig de methode, die uitgaat van een analyse, beschrijving en waardering van handelingen van de (rijks-)overheid, de zgn. PIVOT-methode. Het basiselectiedocument is opgenomen in het rapport "Tweede Kamer der Staten-Generaal. Rapport van het institutioneel onderzoek tevens basis selectiedocument. Hoofdstuk I - Politieke bedrijfsvoering 1945-1994. I Hoofdstuk II - Ambtelijke bedrijfsvoering 1945-1998 ('s-Gravenhage 1998)". Bij uw adviesaanvraag was tevens gevoegd een exemplaar van het verslag betreffende het overleg ter voorbereiding van de onderhavige ontwerp-selectielijst, het zgn. driehoeksoverleg (zoals voorgeschreven krachtens het bepaalde in artikel 3 van het Archiefbesluit 1995).

De Raad heeft voornoemde stukken bij de voorbereiding van dit advies betrokken.

Blijkens een mededeling in uw adviesverzoek heeft de openbare terinzagelegging van het ontwerp overigens niet geresulteerd in enigerlei reactie.

- 3.2. Op grond van de zoëven genoemde stukken komt de Raad tot de slotsom, dat de voorbereiding van de ontwerp-lijst alle vereiste procedurele stappen heeft doorlopen. Ook heeft hij kunnen vaststellen, dat uit het verslag van het driehoeksoverleg is gebleken, dat aan dat overleg is deelgenomen door de daartoe in het eerste lid van artikel 3 van het Archiefbesluit 1995 genoemde personen. Voorts is hem gebleken, dat al ten tijde van het driehoeksoverleg een externe deskundige bij de voorbereiding van de ontwerp-lijst betrokken is geweest.
- 3.3. Voor het overige meent de Raad, dat dit verslag onvoldoende inzicht geeft in verschillende aspecten van de voorbereiding van het ontwerp. Dit geldt vooral de wijze waarop in dat verslag in inhoudelijk opzicht

de totstandkoming van de ontwerp-lijst wordt toegelicht en verantwoord.

Hij kan zich niet aan de indruk onttrekken, dat aan het onderhavige verslag het model ten grondslag heeft gelegen, dat al herhaaldelijk door hem is gekritiseerd. Die indruk wordt eigenlijk alleen maar bevestigd door het feit dat daarin opmerkingen voorkomen, die hij daarbij in verband met hun stellig karakter als te ongenueanceerd heeft gemeend te moeten aanmerken.

Bij eerdere gelegenheden heeft de Raad een en ander maal gewezen op de noodzaak van een ook, in kwalitatief opzicht deugdelijk inhoudelijke verantwoording van de wording van een ontwerp-lijst. In zijn onlangs uitgebracht advies van 29 oktober 1998, nr. arc-98.2040/2 inzake de ontwerp-selectielijst archiefbescheiden op het beleidsterrein Staatsdeelnemingen c.a. is hij nogmaals hierop uitvoerig ingegaan. Korthedshalve wordt naar vooral § 3.3. van dat advies verwezen.

In de conclusie van deze paragraaf deelde de Raad mede, dat hij voor de toekomst op het punt van inhoudelijke kwaliteit van de verslagen van gevoerd driehoeksoverleg bijzonder attent zou zijn en dat hij dan ook bij voorbaat niet (meer) kon uitsluiten, dat door hem op grond van in die paragraaf genoemde gronden als ondeugdelijk te beoordelen verslagen als niet-ontvankelijk zou moeten bestempelen en derhalve zou moeten besluiten deze niet in behandeling te kunnen nemen. In het onderhavige geval heeft de Raad een afweging, die tot deze conclusie zou hebben kunnen leiden, nog achterwege gelaten, omdat hij er uiteraard van uitgaat dat zo'n oordeel in redelijkheid alleen kan worden uitgesproken over verslagen die dateren van na het zoëven bedoelde advies van 29 oktober 1998.

Dit impliceert, dat de Raad thans volstaat met de vaststelling, dat het onderhavige verslag, naast alle aandacht voor de formele procesmatige en procedurele aspecten, te weinig aandacht besteedt aan hetgeen inhoudelijk in dat overleg aan de orde is geweest.

Daarbij zij overigens aangetekend, dat tijdens de beraadslaging ter voorbereiding van dit advies dit gemis enigszins werd gecompenseerd door het bijgevoegde "Verslag van de beoordeling van het Rapport Institutioneel Onderzoek (RIO) en het Basisselectiedocument (BSD) inzake de archiefbescheiden van de Tweede Kamer" van degene, die op verzoek van het Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap aan het (afsluitende) deel van het driehoeksoverleg heeft deelgenomen. Op zich worden dergelijke rapportages door de Raad op hoge prijs gesteld. Hij pleit er dan ook voor, dat voortaan in beginsel in alle gevallen van betrokkenheid van externe deskundigen dergelijke rapportages bij de verslagen van gevoerd driehoeksoverleg worden bijgevoegd. Dit ontslaat evenwel het driehoeksoverleg als zodanig er niet van om in het verantwoordend verslag van dat overleg aan te geven hoe met de inbreng van de deskundigen is omgegaan en op welke punten die inbreng om welke reden(en) al dan niet tot aanpassing van het besproken voorstel heeft geleid.

4. *Toetsing van inhoudelijke aspecten.*

Mede op grond van zijn hiervoor vermelde bevindingen heeft de Raad getracht zich een oordeel te vormen over de inhoudelijke aspecten van het onderhavige ontwerp. Hij heeft daarbij vooral gelet op de wijze waarop de gehanteerde selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria zijn toegepast (§ 4.1.), alsmede op de vraag of in afdoende mate met de verschillende belangen rekening is gehouden (§ 4.2.).

4.1. *Toepassing van de selectiedoelstelling en -criteria.*

De Raad is gebleken, dat de selectiedoelstelling is toegepast in de versie, waarin ook rekening wordt gehouden met het aspect van het veilig stellen van de bronnen voor de kennis van de Nederlandse samenleving en cultuur.

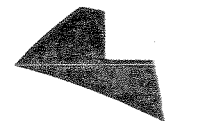
Met betrekking tot de aan die doelstelling gerelateerde selectiecriteria is de Raad voorts gebleken, dat als zodanig de "Herziene algemene selectiecriteria Rijksarchiefdienst/PIVOT (april 1997)" zijn gehanteerd.

De Raad acht het enerzijds begrijpelijk, dat deze criteria zijn toegepast. Deze zijn immers geformuleerd als gevolg van de interne evaluatie van de sedert 1994 geldende selectiecriteria en de bij hun toepassing gebleken noodzaak en wenselijkheid tot aanpassing hiervan. Anderzijds bevreemdt het hem, dat deze reeds nu worden gehanteerd, omdat - voor zo ver hem kennelijk is - deze criteria tot op heden nimmer formeel zijn vastgesteld.

Dit laatste meent hij althans te moeten afleiden, uit het feit, dat hij sedert zijn advies van 27 oktober 1997, nr. arc-97.6980/1 inzake de herformulering van de selectiecriteria over die vaststelling niets meer heeft mogen vernemen (dit ondanks herhaalde mondelinge toezegging, dat zulks op korte termijn kon worden tegemoet gezien).

Toetsing van de toepassing van de herziene selectiecriteria is derhalve vrijwel niet mogelijk, omdat (nog steeds) onduidelijk is in hoeverre de in laatstbedoeld advies gedane aanbevelingen inzake die herziening in de definitieve redactie van de herziening hun beslag hebben gekregen of alsnog zullen krijgen. In dit verband zij ook verwezen naar § 8, onder 6, van het zoëven bedoelde advies. In deze paragraaf pleit de Raad weliswaar voor een snelle omschakeling van de oude naar de nieuwe, mits vastgestelde selectiecriteria, doch wijst hij tevens expliciet op de noodzaak van een verantwoording over welke criteria op het breukvlak tussen oud en nieuw en waarom zijn toegepast. Deze passage gaat echter - zoals eerder gezegd - uit van reeds vastgestelde nieuwe selectiecriteria. Nu daarvan nog geen sprake is, zou zo'n verantwoording bij de nu te constateren toepassing van nog niet vastgestelde criteria zeker niet hebben mogen ontbreken.

De Raad heeft daarom overwogen of dit manco gevolgen zou moeten hebben voor de verdere behandeling van de ontwerp-lijst als geheel. Op zich acht hij daarvoor voldoende grond aanwezig. Niettemin heeft hij op grond van het hiervoor bedoelde verslag van de externe

deskundige alsmede van het relatief hoge "bewaarcentage" in het ontwerp zelf gemeend daarvan in het gegeven geval geen voor die behandeling doorslaggevend punt te moeten maken.

Wel maakt hij u er nogmaals op opmerkzaam, dat de Raad zich, in tegenstelling tot eerder over diens adviserende beoordeling van ontwerp-selectielijsten gemaakte afspraken, genoopt blijft voelen om ten aanzien van die beoordeling een meer dan marginale toetsing uit te voeren, omdat voor enkel een marginale toetsing nog steeds in de daartoe aangeboden stukken een onvoldoende kwalitatieve infrastructuur ontbreekt.

4.2. *De waardering van de in artikel 2, eerste lid, onder d, van het Archiefbesluit bedoelde belangen.*

Ten aanzien van de feitelijke toepassing van de selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria gaat de Raad er trouwens van uit, dat *het administratieve belang*, omvattende de aspecten 'verantwoording en bedrijfsvoering', in het driehoeksoverleg, waaraan ook door representanten van de desbetreffende zorgdrager is deelgenomen, genoegzaam is gewaardeerd. In gelijke zin neemt hij aan, dat ook met *het belang van de recht- en bewijszoekenden* voldoende rekening is gehouden.

Voor wat betreft de waardering van *het historisch belang* conformeert de Raad zich, zoals hij in § 4.1. reeds heeft opgemerkt, in hoge mate aan de inbreng van de externe deskundige tijdens de totstandkoming van het ontwerp. Diens verslag geldt daartoe als referentiekader.

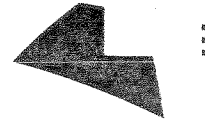
5. *Toetsing van de ontwerp-lijst.*

In aansluiting op bovenstaande overwegingen en bevindingen heeft de Raad binnen de hem gegeven mogelijkheden de verschillende onderdelen van de ontwerp-lijst bezien. Hij is daarbij tot de volgende bevindingen gekomen.

Algemeen

De Raad heeft op zich veel waardering voor de zorg die aan de concept-lijst is besteed. Die waardering geldt ook de bij dat ontwerp gevoegde bijlagen en schema's. De gehanteerde tweedeling "vanwege de verschillende aard van de archiefbescheiden bestemd voor de politieke bedrijfsvoering en de bescheiden bestemd voor de ambtelijke bedrijfsvoering van de Tweede Kamer" creëert een goed inzicht in de aard (betekenis en inhoud) van de in het ontwerp begrepen archiefbestanden.

De concrete motivering van een aantal waarderingsvoorstellen is echter summier, zeker wat betreft het tweede gedeelte van de conceptlijst, t. w. het hoofdstuk "Ambtelijke bedrijfsvoering 1945-1998". Voorts vraagt hij zich af of het als bijlage opgenomen "historisch overzicht (...) van de ambtelijke organisatie van de Tweede Kamer" met o. m. haar opsomming van commissies, diensten en afdelingen niet wat directer - bijvoorbeeld door een verwijzing bij de dan betreffende handelingen - aan de (verschillende categorieën) van de lijst had kunnen worden gekoppeld.

Speciale

Handelingen nr. 30 en 44.

Deze handelingen betreffen "het adviseren over de mogelijkheden om de diverse informatiebestanden onder te brengen in digitale systemen" en "het beheren van computers en het verlenen van service aan de gebruikers op het gebied van automatisering, computers en software, leveren en installeren van software binnen de Tweede Kamer". De neerslag van deze handelingen wordt voor een deel ter vernietiging gewaardeerd.

De Raad vraagt zich evenwel af of hier wel voldoende is gewaarborgd, dat later nog kan worden nagegaan hoe bepaalde beslissingen met betrekking tot digitalisering zijn genomen. In dit verband zou daarom nog eens nader behoren te worden gezien of informatie, die later nog noodzakelijk kan zijn voor eventuele conversie van bestanden, wel voldoende beschikbaar blijft. Waar nodig zouden dan alsnog langere vernietigingstermijn moeten worden gesteld.

Pagina

6

Ons kenmerk

arc-98.2211/2

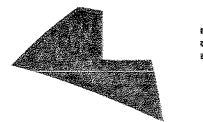
6. *Afdoening van uw specifieke vragen.*

In uw adviesaanvraag heeft u de Raad mede verzocht om over de onderhavige selectielijst advies uit te brengen aan de hand van een aantal met name aangeduide aspecten.

Voor wat betreft zijn algemene reactie op deze vragen verwijst de Raad naar § 7 van zijn advies van 4 november 1997, nr. arc.97.1466/2 inzake de ontwerp-selectielijst archiefbescheiden Beleidsterrein Wetenschappelijk Onderwijs, Openbare en Bijzondere Universiteiten.

Tegen dezelfde achtergrond volstaat de Raad ook thans met het aangeven van de relatie tussen de door u gestelde vragen en de verschillende onderdelen van dit advies. Deze vragen betreffen -in enigszins verkorte vorm-:

- a. Is bij de totstandkoming van de selectielijst voldaan aan de eisen der zorgvuldigheid?
- b. Is de systematiek van de selectielijst duidelijk en voldoende consistent?
* Verwezen wordt naar § 3 van dit advies.
- c. Wordt met de voorgestelde waardering de in de selectielijst beschreven selectiedoelstelling behaald?
- d. Is aangegeven wat de selectiedoelstelling is en welke de gehanteerde selectiecriteria zijn:
  1. selectiedoelstelling
  2. selectiecriteria, met toelichting
  3. de gebruikte selectie-aanwijzingen met eventuele toelichting?* Verwezen wordt naar § 4 van dit advies.
- e. Komen de functies van het verslag van het driehoeksoverleg voldoende tot uiting:
  - inzicht in proces totstandkoming selectielijst
  - verantwoording van zorgvuldigheid
  - verantwoording van de wijze waarop met de in artikel 2, eerste lid, onder c. en d. genoemde belangen rekening is gehouden?*U zie de §§ 3 en 4 van dit advies.

7. *Slotopmerking.*

Tijdens het driehoeksoverleg zijn zowel van de zijde van de Tweede Kamer als door de externe deskundige - zo blijkt uit het verslag - in het driehoeksoverleg "opmerkingen gemaakt ten aanzien van de persoonlijke aantekeningen van individuele kamerleden. De vraag rees wanneer ze als persoonlijk archief beschouwd moeten worden en wanneer ze tot archief van de Tweede Kamer behoren". Aan deze discussie werden echter geen conclusies verbonden.

De Raad beseft, dat het trekken van een grens tussen particuliere en niet-particuliere besognes in dit verband geen eenvoudige opgave is. Toch acht hij het raadzaam, dat deze discussie een vervolg zal krijgen om tot een beter inzicht daarover te (kunnen) komen, waardoor uiteindelijk ook diverse activiteiten dienaangaande (waaronder ook het al jaren bestaande beleid met betrekking tot de acquisitie van particuliere archieven van Kamerleden e.d.) beter op elkaar kunnen worden afgestemd. Ter vergelijking verwijst de Raad naar hetgeen hij in zijn advies van 4 november 1997, nr., arc-97.1466/2 inzake de ontwerp-selectielijst archiefbescheiden Beleidsterrein Wetenschappelijk Onderwijs, Openbare en Bijzondere Universiteiten in § 8, onder b, heeft aanbevolen.

Pagina

7

Ons kenmerk

arc-98.2211/2

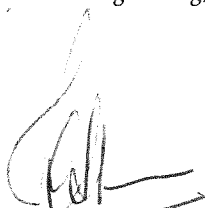
8. *Advies.*

De Raad adviseert u om, alvorens van uw kant aan de vaststelling van de onderhavige selectielijst archiefbescheiden mede te werken, te bevorderen, dat dat ontwerp overeenkomstig bovenstaande aanbevelingen nader wordt bezien en aangepast.

In dit advies heeft de Raad ook enkele aspecten van meer algemene aard onder uw aandacht gebracht. Hij stelt het uiteraard op prijs een reactie van uw kant te vernemen.

Dit advies is voorbereid door de Bijzondere Commissie Archieven van de Raad. Deze commissie staat onder voorzitterschap van mw drs E.A.G. van den Bent, lid van de Raad. Secretaris is mr L. Liewes.

Met de meeste hoogachting,

J. Jessurun
Voorzitter

dr J.A. Brandenburg
Algemeen secretaris